OSALLISTUMINEN JA SOSIAALINEN HYVÄKSYTTÄVYYS TUULIVOIMA-PROJEKTISSA IIN ALUEELLA

Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT

Energiatekniikan kandidaatintyö

2025

Rebekka Saira

Tarkastajat: Tutkijatohtori Minna Havukainen

Apulaisprofessori Eeva-Lotta Apajalahti

TIIVISTELMÄ

Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT

LUTin energiajärjestelmien tiedekunta

Energiatekniikka

Rebekka Saira

Osallistuminen ja sosiaalinen hyväksyttävyys tuulivoimaprojektissa Iin alueella

Energiatekniikan kandidaatintyö

2025

36 sivua ja 6 kuvaa

Tarkastajat: tutkijatohtori Minna Havukainen ja apulaisprofessori Eeva-Lotta Apajalahti

Avainsanat: tuulivoima, uusiutuva energia, osallistuttaminen, sosiaalinen hyväksyttävyys

Tämän kandidaattitutkielman tarkoituksena on tutkia, miten ja kuinka onnistuneesti Iin kuntalaisten näkemykset huomioitiin Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheessa. Tutkimus keskittyy kuntalaisten kannanottoihin paikallisissa uutislähteissä sekä suosituimmassa sosiaalisen median alustassa. Teoreettisessa osassa työ käsittelee tutkimuksen kannalta olennaisia aikaisempia tutkimuksia, sosiaalisia malleja sekä analyysitapoja.

Tutkimuksen analyysi toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, käyttäen temaattista analyysia. Tutkimusaineisto käsitteli paikallisia uutislähteitä sekä sosiaalisen median alustaa Facebook. Tutkimusaineiston tarkastelu keskittyi nousevien teemojen tunnistamiseen.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että kuntalaisten osallistuttaminen oli suppeampaa, kuin kuntalaiset olisivat toivoneet. Kuntalaisten sosiaalinen hyväksyttävyys hanketta kohtaan korostui negatiivisessa valossa, koska kannanottoja ja huolenaiheita ei otettu tarpeeksi vakavasti huomioon. Tulokset korostavat kuntalaisten halua ja vaatimusta olla osana suurempien projektien suunnitteluprosessia, koska tuulivoimaloiden olemassaolo vaikuttaa suoraan kuntalaisten hyvinvointiin kunta-alueella.

ABSTRACT

Lappeenranta–Lahti University of Technology LUT

LUT School of Energy Systems

Energy Technology

Rebekka Saira

The participation and social acceptability of a wind power project in the area of Ii

Bachelor's thesis

2025

36 pages and 6 figures

Examiners: Postdoctoral Researcher Minna Havukainen and Assistant Professor Eeva-Lotta Apajalahti

Keywords: wind power, renewable energy, inclusion, social acceptance

The purpose of this bachelor's thesis is to examine in what ways and how successfully the perspectives of the residents of Ii were considered during the planning phase of the Yli-Olhava wind power project. The research focuses on the residents' opinions expressed in local news outlets and on the most popular social media platform. The theoretical part of the work discusses previous research, social models and analytical methods relevant to the study.

The research analysis was conducted as a qualitative study using thematic analysis. The research material included local news sources and the social media platform Facebook. The material was examined solely to identify emerging themes.

The results of the study showed that citizen participation was more limited than the residents would have preferred. The social acceptance of the project among local residents appeared in a negative light, as their opinions and concerns were not taken seriously enough. The findings highlight the residents' desire and demand to be part of the planning process of larger projects, as the existence of wind turbines directly affect their well-being withing the municipal area.

Sisällysluettelo

Tiivistelmä

Abstract

1 Johdanto 5
1.1 Taustaa 5
1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset 6
1.3 Työn menetelmät ja rakenne 7
2 Aiempi tutkimus 8
2.1 Uusiutuvan energian sosiaalinen hyväksyttävyys 8
2.1.1 Paikallisyhteisön hyväksyttävyys 9
2.1.2 Yhteiskunnallispoliittinen hyväksyttävyys 10
2.1.3 Markkinoiden hyväksyntä 10
2.2 Suomalaisten valmius uusiutuvan energian ajanjaksolle 10
3 Yli-Olhavan tuulivoimapuisto 12
3.1 Yleinen kuvaus ja projektin eteneminen 12
3.2 YVA 15
3.3 Kuntalaisten osallistuminen 17
4 Menetelmät 20
4.1 Aineiston rajaus 20
4.2 Uutisointi 20
4.3 Kuntalaisten näkemykset sosiaalisessa mediassa 23
5 Analyysi 26
5.1 Osallistuttaminen 26
5.2 Sosiaalinen hyväksyttävyys 27
5.3 Kuntalaisten näkemys 28
6 Johtopäätökset 30
6.1 Tulokset 30
6.2 Päätelmät ja rajoitukset 32
Lähteet 34

1 Johdanto

Iin aluetta on kuvailtu tuulivoiman luvattuna maana. Vuoden 2020 lopussa Iin kunnassa oli 56 toiminnassa olevaa tuulivoimalaa, joiden lisäksi 47 voimalalle oli myönnetty lupa. Kaiken tämän suunnittelun ja rakentamisen ohella on tärkeää huomioida ne kuntalaiset, joiden arkeen voimalat vaikuttavat. Tuulivoimaloiden suunnitteluprosessissa on lukuisia ammattilaisten määrittämiä parametrejä, joilla varmistetaan, ettei voimalat häiritse lähellä asuvien arkista elämää. Vaikka suunnitteluprosessissa pyritään huomioimaan asukkaat, voivat asukkaiden kokemukset tuulivoimaprojektista vaihdella paljon. Siksi on tärkeää tutkia kuntalaisten esiin tuomia kokemuksia tuulivoimaprojektista, joita tässä työssä tutkitaan. Iin kunta sopii tutkimusalueeksi erinomaisesti, sillä alueella on useita tuulivoimalahankkeita ja Yli-Olhavan tuulivoimaprojekti, jota tässä työssä tutkitaan, joka on saanut osakseen kritiikkiä kuntalaisten puolesta.

1.1 Taustaa

Iistä on ollut runsaasti keskustelua liittyen sen potentiaaliin olla valtakunnallisesti merkittävä vihreän teknologian ja kestävän kehityksen keskittymä. Vuosien varrella Iin kuntaan on rakennettu sekä suunniteltu tuulivoimahankkeita, joiden kaikkien toteutuessa kunnassa tuotettaisiin yli 2000 MW tuulisähköä, jonka ansiosta tuulisähköä tuotetaan siis tänä päivänä jo 10-kertaa yli kunnan oman kulutuksen (Iin kunta, 2023). Runsas määrä halpaa uusiutuvaa energiaa kutsuu ammattilaisia hyödyntämään sitä, esimerkiksi Power-to-X-teknologian muodossa. Isot investoijat ovat jo vuosia luottaneet Iin potentiaaliin muodostaa itsestään vihreän energian edelläkävijä.

Monet energiaratkaisujen toteuttajat kuten Enersense Wind Oy (tytäryhtiönään Megatuuli Oy), Nordic Generation ja Skyborn Renewables ovat huomanneet Iin kunnan valmiuden kehittää puhtaan energian ratkaisuja. Investoijat ovat valmiita suuriin investointeihin, takaamalla tuulivoiman olevan tulevaisuuden tärkeimpiä puhtaan energian tukipilareita ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja niin kunnallisella tasolla kuin kansallisellakin.

Suuret firmat tuovat esille myös uusien työpaikkojen lisääntymisen tuulivoimaprojektien myötä. Nordic Generationin hankekehitysjohtaja Petteri Mäenpää korostaa sanoen: ”Kaikkiin rakentamisen vaiheisiin löytyy Iistä osaajia – suunnittelusta toteutukseen ja tuulivoimaloiden huoltoon. Meille on tärkeää, että kunnan avustuksella löydämme nimenomaan paikallisia tekijöitä urakoihin” (Iin kunta, 2023). Hankkeen jokaisessa vaiheessa tarjotaan paikallisille uusia työmahdollisuuksia aina tuulivoimalan itse operointiin ja ylläpitoon saakka.

1.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tämän kandidaattityön tavoitteena on tutkia, miten kuntalaisia otetaan huomioon tuuli-voimaprojekteissa Iin alueella. Työn tarkoituksena on selvittää, kuinka kuntalaisia kuultiin Yli-Olhavan tuulivoimaprojektissa ja kuinka vuorovaikutus vaikutti viimeisteltyyn suunnitelmaan. Työn tuulivoimaprojekti valittiin olemassa olevan datan perusteella, jotta suunnitteluprosessia olisi mahdollista seurata vuosienvarrella kokonaisuudessaan.

Ottaen huomioon tuulivoiman eksponentiaalinen kasvu Iin kunnassa, tämä työ keskittyy tutkimaan miten lisääntyvä tuulivoima yksittäisessä kunnassa vaikuttaa kuntalaisten näkemykseen uusista projekteista ja vastuusta olla yksi keskeisin Suomen uusiutuvan energian tuotantoalue.

Tämän kandityön tarkoituksen toteuttamiseksi tutkimusta ohjaa seuraava tutkimuskysymys:

- *Miten Iin kuntaisten mielipiteet ja kannanotot otettiin huomioon Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluprosessin aikana?*

Päätutkimuskysymys tutkii perusteellisesti kuntalaisten mediassa esiintuomia näkökulmia Yli-Olhavan tuulivoimahanketta kohtaan. Sitä tukevat lisäksi seuraavat alakysymykset:

- *Millä tavoin kuntalaiset pääsivät osallistumaan Yli-Olhavan tuulivoimaprojektiin?*

- *Millainen kokonaiskuva Iin kuntalaisilla on uusista tuulivoimaprojekteista ja kestävästä kehityksestä omassa kunnassaan?*

Alakysymykset täydentävät pääkysymystä tarkentamalla aihetta ja esittelemällä uusia ulottuvuuksia, jotka korostavat työn tavoitetta tutkia osallistumista sekä sosiaalista hyväksyttävyyttä tuulivoimaprojekteissa.

1.3 Työn menetelmät ja rakenne

Työhön sisältyy kirjallisuustutkielma sisältöanalyysimetodiin ja sen hyödyntämiseen, kun tarkastellaan henkilökohtaisia mielipidekirjoituksia sosiaalisessa mediassa tai sanomalehdessä. Tarkennettuna työssä keskitytään kvalitatiiviseen sisältöanalyysiin, jolla tarkastellaan toistuvia teemoja ja kuntalaisten mielipiteitä mediassa tuulivoimaprojektin ympärillä.

Ensimmäisessä kappaleessa, johdannossa, keskitytään kandityön perustan luomiseen, tutkimuskysymysten esittelemiseen ja työn tavoitteiden hahmottelemiseen. Tämän jälkeen, kirjallisuuskatsaus syventyy työssä käytettävään sisältöanalyysimetodiin sekä aikaisempaan kirjallisuuteen suomalaisten näkemyksiin uusiutuvasta energiasta, keskittyen tuulivoimaan ja sen laajaan lisääntymiseen Suomessa. Työn analyysiosiossa tarkastelen tarkemmin Yli-Olhavan tuulivoimaprojektia ja siitä vastaavan yrityksen Enersense Wind Oy:n hallinnoiman projektin suunnittelua sekä etenemisestä. Analysoin työssä kuntalaisten mediassa esiintuomia mielipiteitä, kunnan, yrityksen sekä ympäristöviraston virallisia dokumentteja, sekä miten kuntalaiset osallistutettiin tuulivoimaprojektin yleisötilaisuuksissa. Viimeisessä kappaleessa tuon esiin yhteenvedon tärkeimmistä löydöistä, vastaan tutkimuskysymyksiin ja esitän työn rajoitukset. Tuon esiin lopuksi tulevaisuuden mahdollisuuksia laajentaa sekä syventää aihetta tarkemmin.

2 Aiempi tutkimus

Tämän kappaleen tarkoituksena on esitellä keskeisimmät käsitteet ja teoriat, joita sovelletaan tämän työn kirjallisen datan analysoimisessa. Kyseisistä elementeistä keskustellaan erilaisten akateemisten tutkimusten ja kirjallisuuden avulla. Kirjallisuustutkielman keskeinen tavoite on ymmärtää sisältöalanyysimetodia ja sosiaalista hyväksyttävyyttä tarkemmin.

2.1 Uusiutuvan energian sosiaalinen hyväksyttävyys

Yhteiskunnallinen hyväksyntä osana uusiutuvan energian teknologian käyttöönottoa on suurelta osin laiminlyöty, kun kestävän kehityksen toimintaperiaatteita luotiin 1980-luvulla (Wüstenhagen et al., 2007). Useimmat kehittäjät, mukaan lukien energiayhtiöt, viranomaiset ja yksityiset sijoittajat pitävät toimeenpanoa ongelmattomana, koska ensimmäiset kansantutkimukset tuulivoiman hyväksynnästä paljasti korkean tuen tekniikalle. Tämän perusteella tuulivoimaprojektien hakemuksia tuettiin tehokkaasti vuosikymmenten ajan, olettaen mielipiteiden sopusuhteisuuden pysyvän samana myös tulevaisuudessa. Historiassa huomioitiin myös kansantasoinen katsomus uusiutuvaa energiaa kohtaan, laiminlyöden yksittäisten kansanryhmien, kuntalaisten tai maanomistajien mielipiteet tiettyjä tuulivoimaprojekteja kohtaan. (Wüstenhagen et al., 2007)

Sosiaalinen hyväksyttävyys on laaja termi ja sen määritelmä on harvemmin tarkennettu käytännön sovelluksia varten. Tässä työssä sosiaalinen hyväksyntä jaetaan kolmeen ulottuvuuteen, jotka ovat esiteltynä kuvassa 1.

Kuva 1. Uusiutuvan energian innovaatioiden sosiaalisen hyväksynnän kolmio. Mukailtu (Wüstenhagen et al., 2007)

Kaikkia kolmea ulottuvuutta käsitellään toisinaan toisistaan riippumattomana sosiaalisen hyväksynnän luokkana.

2.1.1 Paikallisyhteisön hyväksyttävyys

Paikallisyhteisön hyväksyttävyys keskittyy sijoituspäätösten ja uusiutuvan energiaprojektien hyväksymiseen sidosryhmien, paikallisviranomaisten ja nimenomaan asukkaiden toimesta. Ero yleisen hyväksynnän ja vastustuksen välillä korostuu, kun huomataan, että kuntalaiset tukevat uusiutuvaa energiaa niin kauan kuin se ei ole heidän omalla takapihallansa. (Peltonen et al., 2024.) Paikallisyhteisön hyväksyttävyyteen otetaan huomioon koko tuulivoimaprojektin kulku ja miten yhteisö reagoi oikeuden jakamiseen. Voiko paikallinen yhteisö luottaa investoijien informaatioon tai aikeisiin, jos kuntalaisten ääntä ei ole kuunneltu projektin kulun aikana?

2.1.2 Yhteiskunnallispoliittinen hyväksyttävyys

Yhteiskunnallispoliittisen hyväksyttävyyden kipukohtana on harhaanjohtava markkinointi ja yleinen positiivinen kuva uusiutuvasta energiasta, joka on johtanut poliittisen päättäjät uskomaan, ettei sosiaalinen hyväksyttävyys ole ongelma ja kansalaiset sekä yleisesti tarkennettuna kuntalaiset eivät koe ristiriitoja isommissa projekteissa (Peltonen et al., 2024). Tosiasiassa yleistä kuvaa uusiutuvan energian hyväksyttävyydestä ei voi verrata kansainvälisestä ja kansallisesta tasosta paikallisen yhteisön mielipiteisiin, kun projektien ympäristö onkin tuttu ja turvallinen oma kotikunta.

2.1.3 Markkinoiden hyväksyntä

Aikaisemman maininnan mukaisesti, sosiaalinen hyväksyttävyys voidaan tulkita myös markkinoiden hyväksyntänä. Vihreän energian markkinoinnin kautta kansalaiset saavat mahdollisuuden siirtyä uusiutuvan energian buumiin olematta varsinaisesti mukana fyysisesti tai tekemällä isompia elämänmuutoksia. (Peltonen et al., 2024.) Etäinen idea osallistumisesta ”uuteen puhtaaseen aikakauteen” kuulostaa trendikkäältä, vaikka todellisuudessa mielipide ei korreloi todelliseen näkökantaan oman takapihan käyttöönotosta.

2.2 Suomalaisten valmius uusiutuvan energian ajanjaksolle

Suomi on asettanut itselleen tavoitteeksi olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, jonka mukana saisi tittelin olla maailman ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointivaltioyhteiskunta. Tämä suunnitelma vaatisi runsaampia investointeja sekä innovaatioita Suomen fossiilivapaaseen energiamurrokseen. Näiden lisäksi, se vaatisi lisää maankäyttöä kyseisille energiantuotanto ratkaisuille.

Aiempien tutkimusten perusteella asiantuntijat ovat kehottaneet suomalaisia päättäjiä kannustamaan energiasektoria kohti vihreän energian ratkaisuja, jonka avulla luotaisiin lisää työllistymismahdollisuuksia ja hyödyttäisiin edistyksellisestä energiatehokkuudesta (Wang et al., 2023). Suomalaisten päättäjien kannanotto Suomen energiamurroksesta kohti fossiilivapautta sekä tavoitteellisempaa uusiutuvan energian aikakautta voisi asettaa positiivisemman näkökannan uusille projekteille. Tämän myöten kuntalaisten yhteiskunnallispoliittinen

hyväksyttävyys uusia energiaprojekteja kohtaan siirtyisi positiivisempaan suuntaan, sen sijaan että uudet rakennelmat ärsyttäisivät tai häiritsisivät kuntalaisten maisemaa ja arkea.

Yhteisöjen asenteet ovat kuitenkin muuttuvia ajan myöten, niin positiivisesta negatiiviseen kuin myös toisinpäin. Tämä on syyseuraussuhde tiedon, kokemusten ja arvojen muuttuessa. Historiallisesti tuulivoimaloista kannettiin huolta ja niiden spekuloitiin olevan osana ”rauniokapitalismia” eli suuria rakennelmia, jotka aikansa päätteeksi jäisi luontoon tarpeettomaksi. Kuitenkin kuntalaiset tottuivat tuulivoimaloihin lähialueilla ja jopa alkoivat näkemään niiden positiiviset tulokset. (Wilson & Dyke, 2016.)

Rebecca Windemer (2022) tutki tarkemmin, miten paikallisyhteisön näkemys muuttui tuulivoimaloista ajan myöten ja mitkä tekijät siihen vaikuttivat. Tuulivoimaloiden hyväksyttävyys ei voida todeta kehittyvän aina U-käyrän mukaisesti, jossa näkemys vaihtuu ennen projektin alkua muodostuneesta positiivisesta näkemyksestä projektin aikaiseen negatiiviseen näkemykseen ja takaisin positiiviseen projektin loputtua. Isoimpia tekijöitä paikallisyhteisön luottamuksen luonnissa olivat vuorovaikutus ja aikaisemmat kokemukset. Pitkäaikainen ja merkityksellinen vuorovaikutus yhteisön kanssa vahvistaa luottamusta ja hyväksyntää jo olemassa olevia sekä uusia tuulivoimaloita kohtaan. Tuulivoimaloiden uudelleenkäyttöönotto tai uusien tuulivoimaloiden rakentamisen vastustus oli lineaarinen negatiivisten aikaisempien kokemusten kanssa. (Windemer, 2022.)

Isoimpia tekijöitä mielipiteiden vaihtuvuuteen ovat: visuaalinen vaikutus, meluhaitat, vaikutus kiinteistön arvoon, taloudelliset hyödyt yhteisölle ja ympäristövaikutukset (Wilson & Dyke, 2016). Kaikkinaan kuntalaisten mielipiteisiin vaikuttaa eniten tekijät, jotka suoranaisesti vaikuttavat heidän tottumukseensa asuinalueesta tai oman maansa arvoon.

2021 tutkimuksen mukaisesti, jonka tavoitteena oli analysoida metsänomistajien kiinnostusta osallistua vapaaehtoiseen maisema-arvokauppaan suomen tuulivoimaprojektien kannalta, suuri osa suomalaisista maanomistajista ovat kiinnostuneita LVT-sopimuksista (Landscape value trade) tuulivoimaprojektien edetessä maansuunnitteluprosessissa. LVT-sopimus kompensoisi metsänomistajille tappion, mikäli he lykkäisivät metsän hakkuuta taloudellisesti optimaalisina aikoina. Suomalaisille maanomistajille maiseman säilyttäminen mahdollisimman paljon ennallaan nousi arvomaailmassa korkealle. LVT-sopimuksien avulla maanomistajat pystyisivät lieventämään tuulivoimaloiden maisemahaittoja ja saisi korvausta taloudellisesta tappiosta. (Mäntymaa et al., 2021.)

3 Yli-Olhavan tuulivoimapuisto

Tämän kappaleen tarkoituksena on esitellä Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin eteneminen Iin kunnan alueella. Kappale tarkastelee projektin kulkua yrityksen, virallisten dokumenttien sekä yleisen uutisoinnin kautta. Lisäksi kappale käsittelee kuntalaisten osallistumisen projektiin kvantitatiivisesta näkökulmasta, ottamatta huomioon osallistumisen tarkoitusperää.

3.1 Yleinen kuvaus ja projektin eteneminen

Megatuuli Oy on päästöttömiä energiaratkaisuja toteuttavan Enersensen tytäryhtiö, joka kehitti Yli-Olhavan tuulivoimapuistohankkeen. Hanketta alettiin muodostamaan 2018 alkupuolella valitsemalla sopiva sijainti enimmillään noin 60 tuulivoimalalle (Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus, 2019). Lopullinen sijainti koostuu kolmesta osa-alueesta Iin kunta-alueella: kaksi Yli-Olhavan ja Hyryn kylien väliselle alueelle sekä yksi Yli-Olhavan kylän ja Oulun Yli-Iin kuntarajan välisellä alueella. (Sweco Finland Oy, 2020.)

2018 lokakuussa Iin kunnanhallitus käynnisti Yli-Olhavan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimisen sekä YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin. Osayleiskaavan muodosti Ramboll Finland Oy 2019 vuoden alussa, jossa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle esiteltiin perustietoa hankkeesta sisältäen hankevaihtoehdot, suunnittelun lähtökohdat ja alueen nykytila sekä yleiskuvat arvioitavista vaikutuksista ja laadittavista selvityksistä. Hankevaihtoehdoista uutisoitiin Iin sanomissa 20.8.2020 otsikolla ” ELY pitää vähemmän tuulivoimaloita sisältävää vaihtoehtoa sopivana Yli-Olhavaan” (IiSanomat, 2020a). Uutisartikkelissa huomautettiin ensimmäisen vaihtoehdon 68 tuulivoimalan suunnitelman poikkeavan merkittävästi maakuntakaavoista.

Seuraavaksi tuulivoimaprojektista uutisoitiin otsikolla: ”Yli-Olhavan tuulivoimakaava palautettiin valmisteluun” (IiSanomat, 2021a). Uutisessa selvennetään tuulivoimakaavan uusimisen syy, joka osoittautui alueen tiestön liikenneoloja, turvallisuutta sekä kuntoa tutkiviin tekijöihin. Uutisissa myös käsiteltiin runsaan tuulivoimaloiden määrän poikkeavan

alkuperäisestä aluekaavasta ja selvensi toisen osa-alueen olevan Metsähallituksen omistuksessa ja toisen yksityisillä omistajilla.

Vuoden 2020 lopulla Iin kunta vastaanotti viimeisen version osayleiskaavan, josta julkaistiin kaavaselostus (Ramboll Finland Oy, 2020). Tuulivoimahankkeen osayleiskaava läpäisi kunnanhallituksen ja sai valtuuston hyväksynnän vuoden 2020 lopussa (IiSanomat, 2020b). Hyväksynnän jälkeen ELY-keskus aloitti kartoituksen ja esiselvityksen tien perusparannuksen sekä leventämiseen liittyvistä mahdollisista tarpeista. (IiSanomat, 2021b.) Päätöksen myöten hankkeessa aloitettiin YVA-selvitys.

Maaliskuussa 2021 Yli-Olhavan tuulivoimahanke sai vuoden Hyvä YVA palkinnon YVA ry:ltä. Kyseinen palkinto oli historiallinen, koska Yli-Olhavan tuulivoimahanke oli ensimmäinen maatulivoimapuistohanke, joka kyseisen palkinnon on ansainnut Suomessa. (IiSanomat, 2021c.) Itsessään Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen yhteistyö YVA ry:n kanssa alkoi jo heti ensimmäisenä vuonna suunnitteluprosessia, jonka ansiosta ympäristövaikutusten arviointi oli alusta alkaen mukana prosessissa.

Vuoden 2021 lopulla ja vuoden 2022 alussa jatkettiin sekä kaavahankkeiden suunnittelua että YVA-prosessia. Kaavahankkeiden edetessä Iin kunnan olemassa olevista tuulivoimaloista sekä tulevista hankkeista luotiin havainnollistava kuva, joka on esiteltynä alla.

Kuvassa 2 esitellään Iin kunnan ympäristöön rakennettuja, rakennushankkeen saaneita sekä suunnitteilla olevia tuulivoimaloita.

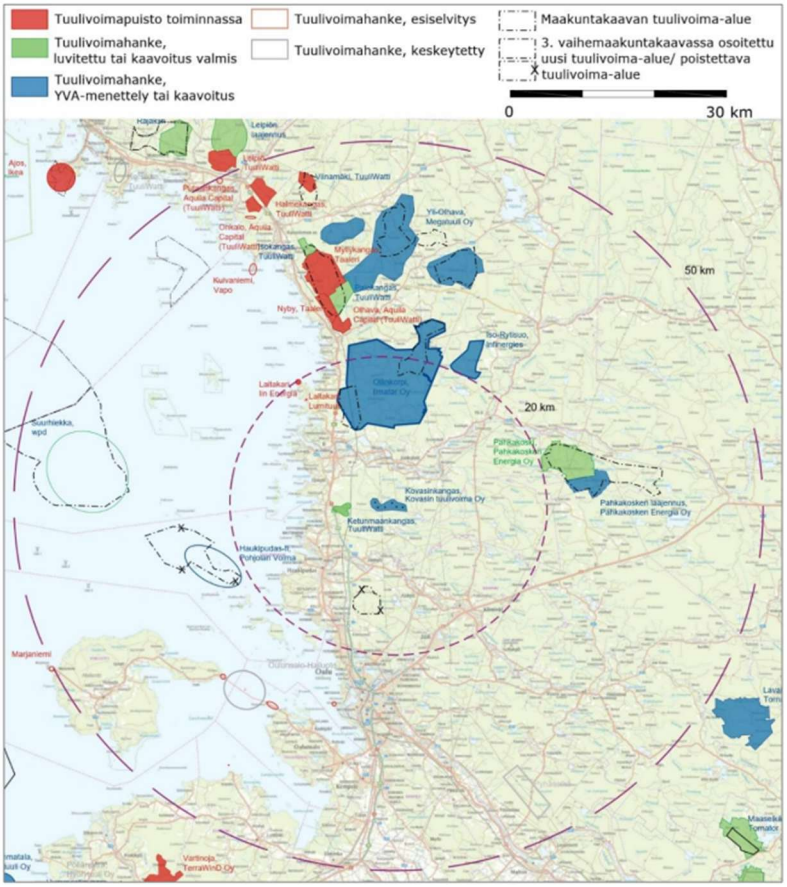

Kuva 2. Iin alueella olevat tuulivoimalat sekä tuulivoimahankkeet vuonna 2021

YVA-prosessi sai hyväksytyn päätöksen joulukuussa 2023 perustelujen kera. YVA-prosessin kaava- ja arviointiselostuksia käydään tarkemmin kappaleen seuraavassa alaluvussa. Vuotta myöhemmin Iin kunta julkaisi lausunnon, jossa ilmoitettiin hankkeen siirtyvän rakennussuunnitelmien pariin ja urakoitsijoiden valintaan. Rakennussuunnitelmat ja perusteiden rakentaminen arvioitiin alkavan vuonna 2026 alussa, jolloin turbiinit saataisiin pystytettyä kesällä 2029. (Tunturi, 2024.) Yli-Olhavan tuulivoimahanke antaisi paikallisille yrittäjille mahdollisuuden osallistua suureen projektiin, johon tarvittaisiin laajasti erilaista osaamista. Urakoitsijoiden tiedotustilaisuudesta uutisoitiin paikallislehdessä korostaen yrittäjien kiinnostusta osallistua hankkeen toteutumiseen. (IiSanomat, 2024).

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen etenemisestä on muodostettu aikajana, joka on esiteltynä kuvassa 3.

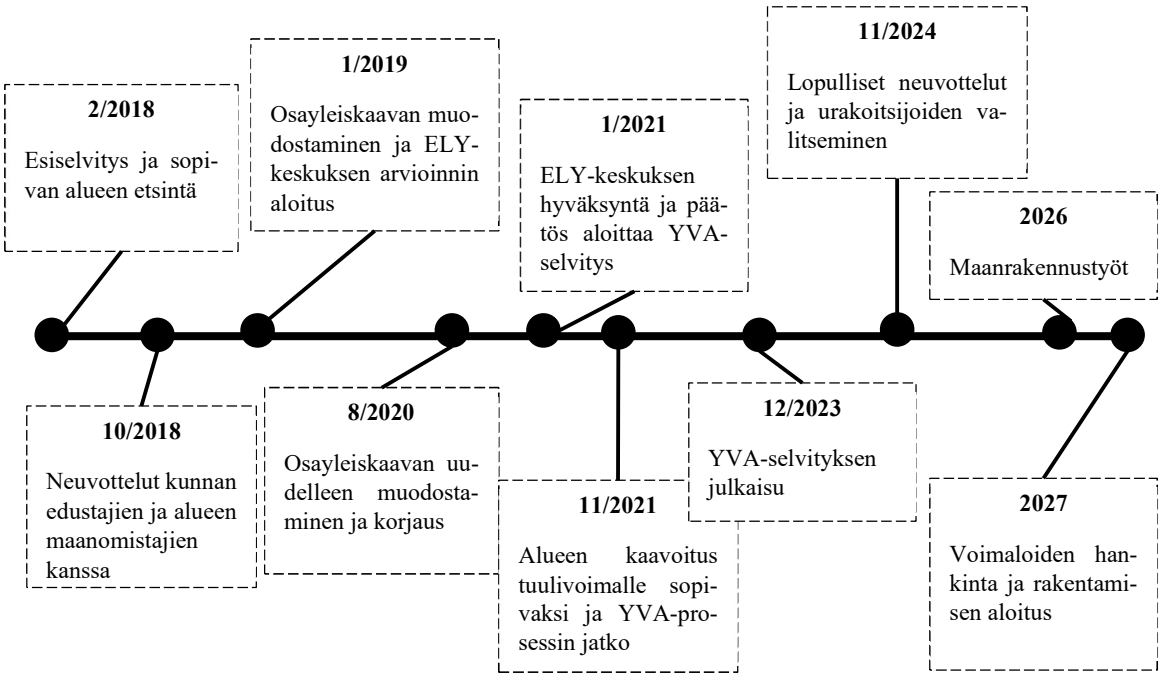

Kuva 3. Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen aikajana

Kokonaisuudessaan aikajanasta on jätetty huomioimatta jo 2010-luvun alkupuolella käydyt keskustelut maanomistajien kanssa sähkölinjausten alustavasta sijoituksesta. Aikajana tuo esille tuulivoimahankkeen sutjakka eteneminen Iin kunnan yhteistyön avulla. Projektille ajallisesti vaativin osuus osoittautui olevan YVA selvitysten muodostaminen ja niiden läpikäynti.

3.2 YVA

YVA eli ympäristövaikutusten arviointi on menettely, jonka avulla selvitetään suurten hankkeiden vaikutuksia ympäristöön, vaikutuksenalaisena oleviin yhteiskuntiin, sekä yleiseen maisemaan ja kulttuuriympäristöön. YVA on muodostunut yhdeksi tärkeimmistä askelista suurissa hankkeissa, koska sen avulla tunnistetaan ja ennaltaehkäistään mahdolliset haitalliset vaikutukset jo suunnitteluvaiheessa. Yksityiskohtainen arviointi edistää kestävää kehitystä ja ympäristön kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin suojelemista.

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointi saatiin päätökseen joulukuussa 2023. Tämän työn kannalta tärkeimmät suunnitelmat sekä kaava- ja arviointiselostukset käsittelevät arviointikaavoja, osallistumiskuulutuksia ja aluevalintaa koskevia

arviointiselostuksia. Lisäksi työssä keskityttiin pääsääntöisesti arviointeihin ja mallinnuksiin, jotka ovat suoraan yhteydessä kuntalaisten hyvinvointiin sekä luonnon kanssakäymiseen. Työn kannalta tärkeimmiksi dokumenteiksi YVA-selvityksessä todettiin: melu-, välke- ja luontoselvitys.

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen melumallinnus tarkasteltiin kahden eri hankevaihtoehdon välillä sekä niiden yhteisvaikutuksia muiden alueen tuulivoimaloiden kanssa. Melumallinnuksen laskennassa käytettiin Valtioneuvoston ja Sosiaali- ja terveysministeriön asetusten mukaisia ohjearvoja. Mallinnus tehtiin tuulivoimaloiden suurimmalla melupäästöllä ja myötätuulitilanteessa. Tulokset osoittivat, että kaikki arvioidut melutasot jäivät alle ulkomelun ohjearvojen, noin 45 desibeliä päiväaikaan ja 40 desibeliä yöaikaan, asuin – ja lomarakennusten kohdalla. Pientaajuisen melun osalta havaittiin, että ulkomelutasot ylittivät jollain taajuuskaistoilla sisämelun toimenpiderajat useissa reseptiopisteissä. Kuitenkin huomioidessa suomalaisten pientalojen tavanomainen ulkoseinien äänieristävyys, sisämelutasot pysyvät ohjearvojen alapuolella. (Virtanen, 2023.)

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen luontoselvityksessä selvitettiin vaikutteita ympäristössä olevalle aapasuovyöhykkeelle, arvokkaille kalliometsille ja karukkokankaille. Tuulivoimaloiden rakenteet pyrittäisiin sijoittamaan ensisijaisesti tavanomaisiin metsätalousalueisiin ja ojitettuihin turvekankaisiin, mutta muutamia voimalapaikkoja sijoittuu lähelle luonnontilaisia tai uhanalaisia luontotyyppejä. Selvityksessä suositeltiin maankäytön suunnittelussa huomioimaan luonnonarvoltaan merkittäviä suo- ja metsäalueet sekä niiden lajisto, jotta hanke ei vaarantaisi luonnon monimuotoisuutta. (Neumann & Yli-Teevahainen, 2020.)

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen välkemallinnuksessa arvioitiin tuulivoimaloiden aiheuttamaa varjovälkettä ympäröivään asuin ja loma-asutukseen neljässä eri skenaariossa. Yhteismallinnus osoittaa, ettei hankkeella ole välkkeen osalta yhteisvaikutuksia alueen muiden tuulivoimaloiden kanssa, eli välke ei kumuloidu samoihin kohteisiin muiden voimala-alueiden kanssa. Mallinnuksessa ei huomioitu maaston, puuston tai rakennusten vaikutusta näkyvyyteen, mikä voi merkittävästi vähentää todellista välkealtistusta. Lisäksi todelliseen vuosittaiseen välkemäärään vaikuttaisi sääolosuhteet ja voimaloiden toiminta-aika. Näin ollen vaikka yksittäisissä kohteissa laskennallinen raja ylittyisi, todellinen vaikutus oli huomattavasti pienempi tai vältettävissä teknisin keinoin. (Virtanen, 2020.)

Kokonaisuudessaan Yli-Olhavan ympäristövaikutusten arvioinnista käy ilmi minimaalinen vaikutus lähiympäristön luontoon sekä asukkaiden mukavuuteen. Hankkeen rakennusvaiheessa Enersense Wind Oy:n tulisi tutustua tarkemmin tuulivoimaloiden sijoituksen vaikutuksiin nykypäivänä. Ajankohtainen tieto sijoittamisen mahdollisista vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen voisi aiheuttaa peruuttamattomia vaurioita uhanalaisille lajeille.

3.3 Kuntalaisten osallistuminen

Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheen aikana sekä kunta että Enersense Wind Oy toimivat projektin etenemisen ja päätösten uutisoijana. Samanaikaisesti molemmat tahot huolehtivat kuntalaisten mielipiteiden kokoamisesta yleisötilaisuuksissa vuosien varrella. Kuntalaisia pyrittiin osallistuttamaan kehottamalla heitä osallistumaan yleisötapahtumiin ja kannanottoihin YVA selvityksessä, jossa mielipiteet kerättiin kootuksi dokumentiksi.

Ensimmäinen yleisötilaisuus järjestettiin 2019 Yli-Olhavan maamiesseuran talolla. Iin kunta ilmoitti tilaisuudestaan omilla nettisivuillaan kertoen, että tapahtuma käsittelisi Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin yleiskaavan ja ympäristövaikutusten arviointia kahden tunnin ajan. Kyseinen tilaisuus sai parikymmentä kuntalaista saapumaan paikalle, pääsääntöisesti kuuntelemaan projektin suunnitelman etenemisestä.

2020 Megatuuli Oy toteutti asukaskyselyn Iin kuntalaisille Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen laadintaa ja yleiskaavan jatkosuunnittelua varten. Kysely toteutettiin osana ympäristövaikutusten arviointiin sisältyvää sosiaalisten vaikutusten arviointia. Kyselyn päätavoitteena oli selvittää miten tuulivoimahanke mahdollisesti vaikuttaisi kuntalaisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Kysely toteutettiin sähköisenä sekä paperisena karttakyselynä. Paperiseen kyselyyn oli mahdollista osallistua Iin pääkirjastolla tai Kuivaniemen kirjastossa. Kyselystä tiedotettiin Iin kunnan netti- ja Facebook-sivuilla sekä Rantapohja-paikallislehdessä. Yhteensä kysely sai 225 vastausta sähköisesti sekä paperisena. (Heikkinen et al., 2020.)

Suurin osa asukaskyselyyn osallistujista ilmoitti omistavansa maata hankealueelta tai sen läheisyydestä. Kyselystä selvisi vakavasti jakautunut näkemys Yli-Olhavan tuulivoimahankkeesta valitulla alueella. Hieman yli puolet vastanneista suhtautui positiivisesti hankkeeseen, kun taas melkein 40 % kielteisesti (Heikkinen et al., 2020). Tuloksista selvisi, että

suhtautuminen oli selkeästi myönteisempää niiden keskuudessa, jotka omistivat maata hankealueelta tai asuivat kauempana sen ulkopuolella.

Yleisimmin vastaajat olivat huolissaan erityisesti tuulivoimaloiden vaikutuksesta maisemakuvaan, meluun ja luonnon monimuotoisuuteen. Lisäksi virkistäytymiskäytön vähenevä virkistäytymiskäyttö alueella ja kiinteistöjen arvon lasku mietitytti erityisesti ulkopuolella asuvia kuntalaisia. Tuulivoiman kannatus keräsi vain 12 % suosiosta verrattuna mieluisampiin vesi- ja aurinkovoimaan. Kuntalaiset olivat yhtenäistä mieltä, että tuulivoimahanke vaikuttaisi kunnan talouteen ja työllisyyteen positiivisesti. Kokonaisuudessaan yli puolet vastaajista piti vaihtoehto-2 parempana sähkölinjausten ja tuulivoimaloiden mahdollisen sijoituksen kannalta. (Heikkinen et al., 2020.) Tärkeimpänä huomiona asiakaskyselyssä tuli ilmi, että suurin osa kyselyyn vastanneista koki hankeen tiedottamisen riittämättömänä.

2021 tammikuussa IiSanomat julkaisi artikkelin otsikolla: ”Yli-Olhavan tuulivoimakaava palautettiin valmisteluun”, jossa käsiteltiin Iin kuntavaltuuston päätöstä anoa lisäselvitys projektin vaikutuksesta lähiympäristöön ja sen mittakaavasta muokata sitä. Artikkelissa myös mainitaan, että alueen maanomistajat tekivät itse aloitteen Megatuulelle jo vuosikymmen aikaisemmin. (IiSanomat, 2021a.) Maanomistajille järjestettiin rakennusurakan alkupuolella oma infotilaisuus sähkönsiirtoon liittyen.

Muutama vuosi myöhemmin Rantapohja julkaisi artikkelin käsitellen Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheen päätöstä ja rakennusurakan alun ajatuksia. Artikkeli tuo esille Iin kunnan päätöstä hyväksyä tuulivoimaprojektin kaava vuonna 2021, jonka seurauksena kuntalaiset olivat tehneet hyväksynnästä valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus kumminkin hylättiin pari vuotta myöhemmin, jonka jälkeen Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin yleiskaava astui voimaan toukokuussa 2023. (Tunturi, 2024.)

Ympäristövaikutusten arviointia varten Megatuuli Oy muodosti kuntalaisten mielipiteistä ja kannanotoista dokumentin, jossa jokainen lausunto on listattuna omaksi osa-alueeksi. Yhdeksi toistuvimmista huolenaiheista muodostui sähkönsiirtoreittien kohtuuttomat vaikutukset yksityisiin maanomistajiin. Lausuntojenantajat korostivat, miten valtion maita tulisi käyttää enemmän sähkönsiirtoon yksityismaiden sijaan, jotta haitat jakautuisivat tasaisemmin. Maanomistajat toivat esille tyytymättömyyttään riittämättömistä lunastuskorvauksista verrattuna tuulivoimaloiden kaava-alueiden vuokratuloihin, jonka seurauksena aiheutuu

epätasa-arvoinen kohtelu yksisyishenkilöitä kohtaan. (Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus, 2024)

Monissa kannanotoissa tuotiin esille ympäristövaikutusten puutteellinen arviointi, erityisesti sähköaseman sijoituspäätöksestä ja kuinka siitä ei ollut tehty laajempaa tutkimusta. Lausunnoissa toistui YVA-täydennysprosessin puutteellisuus ja se leimattiin kiireellä taiotuksi, jotta rakennusprosessi olisi mahdollista aloittaa aikaisemmin. Aluekaavojen vaihtoehtoja ei kannanottajien mielestä käsitelty tasapuolisesti. Lausunnoissa korostui myös tyytymättömyys siitä, kuinka hanketoimijan toiminnassa nähtiin taloudellisen hyödyn asettamista yksittäisten maaomistajien oikeuksien ja ympäristön edelle. Kokonaisuudessaan kannanottajat vaativat, että maaomistajille tulisi maksaa kohtuullista vuokraa eikä vain minimikorvauksia, ja että hanke tarvitsisi eettisesti kestävämmän toteutustavan. (Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus, 2024.)

4 Menetelmät

Tämä kappale käsittelee työn menetelmiä ja tarkentaa miten aihe rajattiin. Käsitelläkseen tutkimuskysymyksiä, työssä valittiin kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, jonka tarkoituksena on etsiä samankaltaisia teemoja ja reaktioita tuulivoimahankkeeseen liittyen (Krippendorff, 2019). Tutkimusaineistoa tutkittiin siis laadullisesti teemoittelun keinoin (Laaksonen, 2021). Tämä lähestymistapa sopii yhteen tutkimuksen tavoitteiden kanssa, sillä se keskittyy taustalla oleviin tunteisiin, jotka vaikuttavat kuntalaisten näkemykseen omasta osallistumisestaan tuulivoimaprojektiin. Menetelmien tärkeimpänä aspektina on muodostaa yhtenäiset teemat analyysin tuloksena.

4.1 Aineiston rajaus

Työ keskittyy kuntalaisten osallistuttamiseen Yli-Olhavan tuulivoimaprojektissa ja kuntalaisten kokonaisperspektiiviin uusista tuulivoimaloista lähialueillaan. Tämän perusteella työ rajatiin tutkimaan paikallistason sanomalehtiä, sosiaalisen median ryhmiä sekä mielipidekirjoituksia mediassa. Aikavälillisesti työ tutki ainestoa tuulivoimaprojektin alusta vuodesta 2018 vuoteen 2025 alkuun asti. Koska työn kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä pohjautui mielipidekirjoituksiin, kirjoittajan ammattia, ikää, sukupuolta tai poliittista taustaa ei otettu huomioon tutkimuksessa. Kokonaisuudessaan työssä käsiteltiin kahta IiSanomien mielipidepohjaista uutisartikkelia, kahta Kalevan mielipidekirjoitusta, kahta Facebook-ryhmän postausta ja 19 kannanottokirjoitusta YVA lausunnoissa. Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin aikajana muodostui pääsääntöisesti paikallislehtien seitsemästä artikkelista, joiden tarkoituksena oli tiedottaa projektin etenemisestä kuntalaisia.

4.2 Uutisointi

Työssä tutkittiin eri uutislähteiden sekä informaatiokanavien kirjoituksia liittyen Yli-Olhavan tuulivoimahankkeeseen. Lähteistä löytyi pääsääntöisesti kuntalaisten mielipidekirjoituksia paikallislehtien mielipidekirjoitusosioista sekä kannanottoja uuden projektin potentiaalisiin ongelmakohtiin, jotka olivat ohjattu suoraan YVA-selostus vaiheen lausuntoihin ja

mielipiteisiin. Työssä tarkastellaan myös Iin kuntalaisten yleisiä mielipiteitä uusiin tuulivoimaprojekteihin, jotka tuovat laajempaa näkemystä lisääntyvään tuulivoimailmiöön Iin kunta-alueella. Paikallisina uutislähteinä toimi Iinsanomat sekä Kalevan uutiset. Kaikki kuntalaisten mielipiteet sekä asukaskyselyt haettiin Yli-Olhavan tuulivoimapuiston YVA-selvityksen virallisista dokumenteista.

Pääsääntöisesti paikallisten uutislähteiden mielipidekirjoitukset käsittelivät huolenaiheita Iin kunta-alueen maisemamuutoksesta ja luonnon monimuotoisuuden laiminlyönnistä. Yleisin mielipiteitä jakava aihe kuntalaisten keskuudessa käsitteli tuulimyllyjen paljous Iin kunnassa ja niiden lisääntyminen entisestään.

Kalevan uutisten mielipidekirjoituspalstalla käsiteltiin aiheita otsikoin: ”Tuulivoimalat tulevat muuttamaan koko Iin kunta-alueen maisemaa merkittävästi – päätökset, joita nyt tehdään, ovat lopullisia ja vahingot peruuttamattomia”. Mielipidekirjoituksessa painotetaan luonnonharrastusten, virkistäytymisen ja luonnon kokemisen katoavan täysin tuulimyllyjen lisääntymisen myöten, johtuen niiden tiheydestä. Kirjoituksessa mainitaan myös Iin kunta-alueen maisemakuvaan kohdistuva peruuttamaton ja merkityksellinen muutos, joka eristäisi kuntalaiset puhtaasta ja koskemattomasta luonnosta. Mielipidekirjoituksen lopussa kehotetaan kuntalaisten ottavan kantaa mielipiteidensä muodossa Ollinkorven tuulivoimaprojektiin, jotta kaava ei etenisi ja rakentaminen saataisiin keskeytettyä. (Anisimaa, 2021.) Mielipidekirjoitus tuo uudenlaisen näkökannan Iin kunnan tuulivoimakeskeiseen ajatusmalliin vihreämmästä tulevaisuudesta ja puhtaammasta energiantuotantomuodosta.

Samaisesta aiheesta kirjoitettiin mielipidekirjoitus muutama vuosi myöhemmin Kalevan uutisiin otsikolla: ”Tuulimyllyalueita pitää vähentää kaavasta”. Mielipidekirjoituksessa korostettiin tuulimyllyjen vaikuttavan laajasti Iin alueen tulevaisuuteen, viihtyvyyteen ja kiinteistöjen arvoihin. Tuulivoimaprojektien lisääntymistä kuvailtiin hätäisenä vihreänä siirtymänä. Mielipidekirjoituksessa kehotettiin myös ottamaan kantaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen, vaikuttaakseen tuulivoimaloiden jatkuvaan rakentamiseen Iin kunta-alueella. (Määttä, 2024.)

Molempien mielipidekirjoitusten yhteydessä käsiteltiin tuulivoiman harhaanjohtavaa ideologiaa, vaarallisuutta ja pysyvää negatiivista vaikutusta lähiympäristölle. Tuulivoimaa kuvailtiin esimerkiksi nerokkaana valkopestynä ympäristörikoksena. Sen vaikutuksia korostettiin kehottamalla ihmisiä heräämään ja vastustamaan suunnitelmia, jotka ajaisivat

ihmiset, eläimet ja linnut pois asumuksiltaan. Kokonaisuudessaan kommentit olivat yhdenmukaisia mielipidekirjoitusten kanssa. Kommentit myös nostivat entisestään esille kuntalaisten negatiivista näkemystä Iin kunta-alueen lisääntyvää tuulivoimaa kohtaan.

Iin paikallisanomalehdessä usein uutisoidaan uusista tuulivoimaprojekteista kunnassa, tarkentaen kuntalaisille projektien etenemistä päätöksien muodossa. Niinä aikoina, kun kuntalaiset pääsevät ilmaisemaan mielipiteitään IiSanomissa asia kytkeytyi tulevaisuuden suunnitteluun tai kannanottoon paikallisvaaleissa.

Vuonna 2021 IiSanomissa uutisoitiin tuulivoiman vaikutuksista laajemmin, ottaen kantaa asukkaiden yleisiin näkemyksiin lisääntyneestä tuulivoimasta sekä maisemakuvan menetyksestä. Vaalisanomissa kirjoitettiin muun muassa: ”Tuulivoima on erinomainen uusiutuva energianlähde, mutta uusien voimaloiden sijoituksessa tulee ottaa huomioon kuntalaisten mielipiteet.” (Pöyrälä, 2021). Toteaman mukaisesti tuulivoimaprojektien vaikutus kuntalaisten lähiympäristöön tulisi huomioida jo heti voimalan sijoituksen valintaprosessissa.

Yhtä lailla vaalipainotteisessa lehtiartikkelissa muutamaa viikkoa myöhemmin kirjoitettiin: ”Tuulimyllyt eivät talouttamme pelasta. Niiden määrä on kunnasamme liiankin suuri, ihmiset, eläimet ja luonto monimuotoisuudessaan kärsivät myllyistä jo nyt.” (Keränen, 2021). Kommentista voidaan tulkita yleinen kuntalaiset näkemys lisääntyvään tuulivoimaan pienemmässä kunnassa, jonka mukaisesti teknologian lisääminen koskemattomaan luontoon ottaa enemmän kuin antaa. Tämä näkemys tulee kokonaisuudessaan tunnepohjaiselta näkökannalta eikä ota huomioon tuulivoimaloiden taloudellista hyötyä.

Samana kuukautena IiSanomissa uutisoitiin tuulivoimaprojektien negatiivisista vaikutuksista kuntalaisten lähiympäristöön projektien toteuduttua. Vaalisanomissa kommentoitiin kuntalaisten osallistuttamista: ”Kaikki hankkeet tulee nostaa samalle kartalle ja varmistaa avoin valmistelu yhdessä kuntalaisten kanssa.” (Haapaniemi, 2021). Kirjoituksessa korostuu kuntalaisten äänten tärkeys heti suunnitteluprosessin aikana. Artikkelissa ylistetään Iin kunnan avoimuutta tuulivoimaprojektien suunnittelu ja kaavoitusvaiheessa, mutta huomioi kuinka tärkeää on kuunnella kuntalaisten huolia päätöksentekojen aikana.

4.3 Kuntalaisten näkemykset sosiaalisessa mediassa

Sosiaalisen median mielipidekirjoituksia rajattiin määrittämällä aiheeseen liittyvät hakusanat: Yli-Olhava, tuulivoimapuisto, tuulivoima, Enersense sekä Megatuuli Oy. Kyseisten avainsanojen käyttö yhdessä suomen aktiivisimmista tuulivoimavastaisista Facebook-ryhmistä mahdollisti löytää teemaan liittyviä postauksia.

Kokonaisuudessaan sosiaalisesta mediasta ei onnistuttu löytämään montaa mielipidekirjoitusta Yli-Olhavan tuulivoimaprojektiin liittyen. Tämä voi johtua kuntalaisten halusta jakaa mielipiteet yleisötilaisuuksissa, sanomalehtiartikkeleissa, mielipidekirjoituksissa paikallislehdessä tai mielipiteiden kohdistuvan vanhemman sukupolven pariin, jotka eivät käytä sosiaalista mediaa tuodakseen esille ajatuksiaan.

Sosiaalisessa mediassa useimmiten puhutut aiheet olivat: ympäristön monimuotoisuuden menetys, maisemakuvan pilaaminen sekä yritysten holtiton rakentelu ottamatta huomioon ympärillä olevia asuinalueita. Tarkennettuna, Facebook-ryhmän Tuulivoimapolitiikan keskusteluteemat ympäröivät epäymmärrystä tuulivoiman jatkuvaa lisääntymistä kohtaan.

2.8.2022 Facebook-ryhmään Tuulivoimapolitiikka on luotu postaus kertoen: ”Ohessa kaksi kuvaa otettu samasta paikasta. Noita kun katsoo miettii mitä kaikkea maisemallemme saa tehdä? Kun tuulimyllyjä tulee koko ajan lisää kaikkea maisemaa hallitsee tuulimyllyt. Onko myllyistä maksettava kiinteistövero ja vuokrat sen väärti, että kaiken maiseman yllä on tuulimyllyt. Mitä maisemista mahtaa olla kirjoitettu seutukaavoihin. Ainakin sillä suojellaan perinnemaisemaa. Mikä on myllyjen vaikutus muuttolintuihin? Vaikuttaako myllyjen ilmavirrat maapinnan ns. mikroilmastoon? Kun kuvan myllyjen alueella kulki kohtuullisella tuulella äänimaailma oli aika erikoinen. Oli viuhumista ja huminaa.”

Alla olevat kuvat 4 ja 5 ovat liitettynä postaukseen näyttäen maiseman ennen ja jälkeen näkymän.

Kuva 4. Maisemakuva ennen tuulivoimaloiden pystyttämistä

Kuva 5. Maisemakuva tuulivoimaloiden pystyttämisen jälkeen

Kyseiseen postaukseen oli kommentoitu laajasti tuulimyllyjen meluhaitoista sekä maiseman pilaamisesta. Näkymää kuvailtiin karuna, rumana ja jopa raha-ahneen symbolina. Moni myös mainitsi, kuinka yrityksen eivät ole tutkineet meluhaittavaikutuksia tarpeeksi ja täten ottaneet huomioon lähellä asuvat kuntalaiset.

16.9.2024 samassa Facebook-ryhmässä Tuulivoimapolitiikka on postattu Enersense Wind Oy:n ja Valorem Energies Finland Oy:n asiakaskyselykaava otsikolla ”Tuli tänään postia”.

Otsikossa oli käytetty oksennusemojin kaltaista reaktiota kritiikin ilmaisemiseksi. Postauksen yhteydessä oli liitettynä kuva 6.

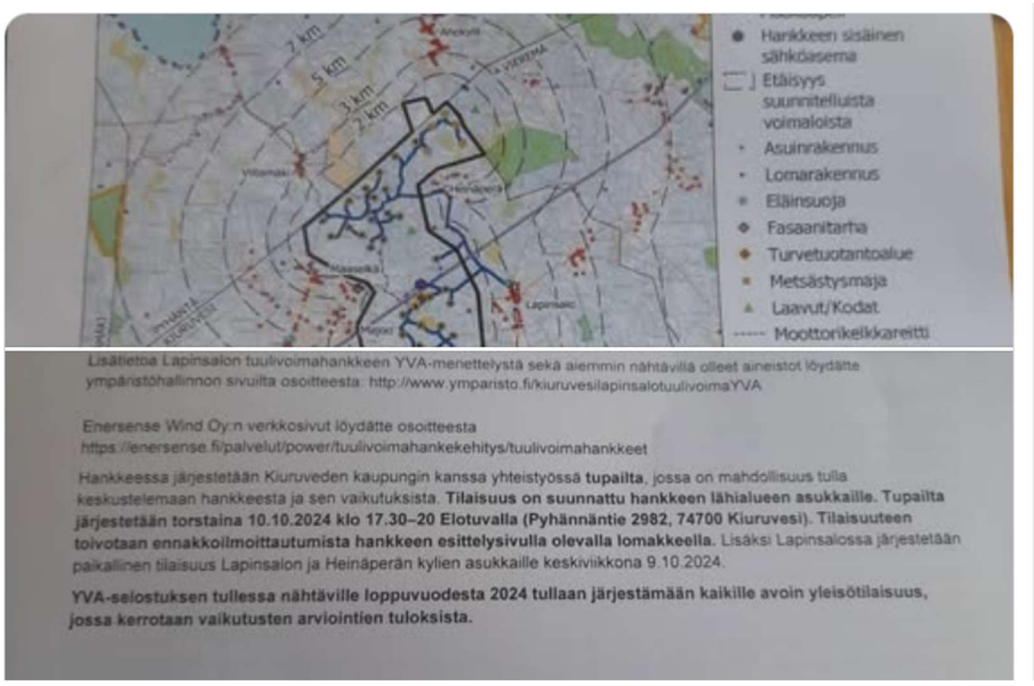

Kuva 6. Ryhmäläiselle lähetetty asiakaskyselykaava

Postauksen kommenteissa käytiin läpi ikäryhmien välinpitämättömyys ja miten asukaskyselyn digitalisoituminen vaikuttaa oman mielipiteen ilmaisemiseen tuulivoimaprojektia kohtaan.

Henkilö A kommentoi miten internetissä suoritetulla kyselyllä pyritään tahallaan rajoittamaan paikallisten asukkaiden mahdollisuutta osallistua mielipiteiden antamiseen ja asioiden vaikuttamiseen. Kommentissa korostetaan vanhemman ikäryhmän syrjintää teknologian suhteen mainitsemalla: ”Tässä nähdään, että vanhuksia ja eläkeläisiä, joilla ei ole atk taitoa ei arvosteta ihmisinä.” Henkilö B vastaa aikaisempaan kommenttiin, että vanhinkin ikäluokka oli eturintamassa hankkimassa valokuitua ja muiden ei kannattaisi ”aliarvioida meidän senioreita.” Henkilö A päätti vastata vastaukseen kahdesti. Ensin painottamalla oman kylänsä vanhusten tietämättömyyttä valokuidusta saatikka niiden toiminnoistaan. Toisessa vastauksessa henkilö A kyseenalaistaa henkilön B kytköstä tuulivoimaan.

Kommenteissa puntaroidaan ikäryhmien kykyä osallistua asiakaskyselyyn taitojensa perusteella. Alkuperäinen kommentti kyseenalaistaa yritysten valitsemaa asiakaskyselymuotoa, muttei ota huomioon järjestettyä tilaisuutta Kiuruvedellä.

5 Analyysi

Tässä kappaleessa esitellään tämän tutkimuksen empiiriset havainnot, joiden tarkoituksena on ymmärtää, miten Iin kuntalaisia kuultiin ja huomioitiin Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheessa. Kuntalaisten näkemykset ja mielipiteet analysoitiin tutkimusta ohjanneiden tutkimuskysymysten avustuksella. Tuloksia analysoidaan temaattisella analyysillä, joka tutkii toistuvia aihealueita ja malleja mielipidepohjaisissa kirjoituksissa. Tuloksia vertaillaan myös aiempaan kirjallisuuteen.

5.1 Osallistuttaminen

Aikeisempien tutkimusten mukaisesti voitiin luoda johtopäätös mikä on ”hyvää kuntalaisten huomiointia” suuremmissa projekteissa. Pitkäaikainen vuorovaikutus ja luottamus hankkeen toteuttajan sekä kuntalaisten välillä ovat keskeisiä sosiaalisen hyväksynnän kannalta (Windemer, 2022). Hyvään kuntalaisten huomiointiin liittyy kuitenkin muutakin kuin pelkästään tuulivoimaprojektista informointi tai yhteisymmärrys paremmasta huomisesta. Siihen kuuluu muun muassa keskustelevampi ympäristö projektin suunnitteluvaiheessa ja kuntalaisten mielipiteiden aito kuuleminen sekä niihin reagointi asianmukaisesti.

Asukkaiden mielipide, näkemys ja sosiaalinen hyväksyttävyys uusista tuulivoimaprojekteista on suorassa vaikutuksessa siihen, kuinka paljon tuulivoimalat tulevat vaikuttamaan heidän arkiseen hyvinvointiinsa (Wilson & Dyke, 2016). Ajan myöten, jos kuntalaiset kokevat näkemyksensä turhiksi tai olonsa vaiennetuksi, mielipide tuulivoimasta tai jopa uusiutuvasta energiasta kääntyy negatiiviseksi.

Hyvään kuntalaisten huomiointiin sisältyy siis molemminpuolinen ymmärrys muutoksesta, keskusteleva ympäristö huolenaiheista sekä asianmukainen reagointi haittojen minimoimiseksi.

5.2 Sosiaalinen hyväksyttävyys

Iin kuntaan on rakennettu tuulivoimaloita 1990-luvusta lähtien, jonka seurauksena tuulivoima ja uusiutuva energia ovat olleet kuntalaisten keskiössä jo pitkään. Vuosikymmenet Iin kunta on luonut itsestään edelläkävijän vihreämmän tulevaisuuden kannanottajana. Tämä on edistänyt kuntalaisten näkemystä tuulivoiman sosiaalisesta hyväksyttävyydestä kunta-alueellaan. Tarkennettuna, kuntalaisten yhteiskunnallispoliittinen sekä markkinallinen hyväksyttävyys on siirtynyt positiivisempaan suuntaan. Tähän ovat vaikuttaneet Iin kunnan taloudellinen kasvu, työmarkkinoiden lisääntyminen energiasektorilla ja kunnan omavaraisuus energiatuotannossa.

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta Iin kunta on pitänyt huolen uusien hankkeiden informoinnista kuntalaisille ja kuunnelleet avoimesti kannanottoja tuulivoimaloita vastaan ja sen puolesta. Kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaprojektien räjähdysmäiseen lisääntymiseen ja sen mahdollisiin haittavaikutuksiin kuntalaisten tai luonnon näkökulmasta.

Iin kunta julkaisi artikkelin Kalevan uutisissa otsikolla: ” Ii tuottaa tuulisähköä 10-kertaisesti yli tarpeensa ja tuotanto vain kasvaa – Puhtaan energian runsauden uskotaan houkuttelevan suurinvestointeja”. Artikkeli käsittelee Iin potentiaalia olla tulevaisuudessa valtakunnallisesti merkittävä vihreän teknologian ja kestävän tuotannon keskittymä. Nordic Generationin toimitusjohtaja Marko Salmela kertoo artikkelissa: ” Iissä on ymmärretty, että jos tarjolla on halpaa uusiutuvaa energiaa, se herättää vääjäämättä kiinnostusta hyödyntää sitä.” (Iin Kunta, 2023.) Kommentti korostaa päättäjien, kunnan viranomaisten sekä investoijien visionäärimäistä näkemystä Iin kunnan potentiaalista moninkertaistaa vihreän energian tuotanto kunta-alueella. Artikkeli tuo esille Iin kunnan katsovan aina eteenpäin ja ideoiden isommin, kun kyse on uusiutuvasta energiasta.

Kyseinen artikkeli on hyvä esimerkki yhteiskunnallispoliittisen hyväksynnän harhaanjohtamisesta ja paikallisyhteisöllisen hyväksyttävyyden sivuttamisesta. Vaikka statistisesti ja taloudellisesti Iin kunta on ideaalinen tuulivoiman keskiö, se ei ota huomioon kuntalaisten tai luonnon pitkäaikaista hyvinvointia. Kunta, energiasektorin päättäjät sekä investoijat ovat muodostaneet yhteisen päätöksen edelläkävijän asemasta suomen puhtaan energian markkinoilla. Tämän myöten kuntalaisten kannanotot tuulivoiman moninkertaistumisesta kunta-alueella suunnitteluvaiheessa olisivat liian myöhäisiä ja helposti sivutettavia.

Markkinallisesti Iin kunta ja Enersense Wind Oy ovat korostaneet uusien tuulien saapuvat Iin kuntaan lisääntyvän tuulivoiman myöten. Aikaisempien tutkimusten mukaisesti Iin kunta antaa kuntalaisille mahdollisuuden osallistua vihreän energian buumiin seuraamalla hankkeiden edistymistä lehtiartikkeleista (Peltonen et al., 2024). Varsinaisesti kuntalaiset heräävät uuteen aikakauteen vasta, kun tuulivoimahanke osuu lähemmäs omaa tuttua asuinaluetta tai vaikuttaa lempi luontopolkunsa reittiin.

Kokonaisvaltaisesti sosiaalisen hyväksynnän tutkinnassa täytyi huomioida eniten, miten Iin kunta ja hankkeen omistaja Enersense Wind Oy uutisoivat tuulivoimaprojektin etenemistä suunnitteluvaiheessa ja millä tavoin kuntalaisille annettiin valtaa vaikuttaa. Itse hanke voidaan katsoa taloudellisesti hyödylliseksi koko kunta-alueella, mutta kuntalaisten näkökulmasta tutun maiseman ja arjen muuttaminen tuottavat enemmän haittoja kuin hyötyjä. On siis ristiriitaista tuoda taloudelliset hyödyt ja kunnan esimerkillisyys vihreän energian edelläkävijänä ainoiksi vastaväitteiksi nopeasti kasvavan tuulivoiman kannalle. Todellisuudessa taloudellinen hyöty kohdistuu pitkälti tuulivoimaloiden urakoitsijoihin ja maanomistajiin (Mäntymaa et al., 2021).

5.3 Kuntalaisten näkemys

Tärkeintä on tarkastella Yli-Olhavan tuulivoimaprojektia paikallisyhteisön hyväksyttävyyden kautta. Iin kunnan paikallisyhteisöllistä hyväksyttävyyttä tutkittiin kvalitatiivisesti, jotta kerättyä aineistoa voitaisiin analysoida toistuvien teemojen avulla. Tavoitteena on ymmärtää kuntalaisten mielipiteet ja näkemykset tarkemmin päästäkseen yhdenmukaiseen lopputulokseen hankkeen sosiaalisesta hyväksynnästä.

Toistuvimpina huolenaiheina esiintyi negatiivinen näkemys tuulivoimaloiden määrän kasvamiseen, luonnon monimuotoisuuden välinpitämättömyyteen, kuntalaisten arkisen hyvinvoinnin sivuttamiseen luontoalueilla ja maisemakuvan pilaamiseen. Paikallisuutisten yleisimmät näkemykset keskittyivät Iin kunnan nopeaan vihreän energian siirtymään ja kuinka nopealla aikavälillä kunnasta tehtiin tuulivoiman keskiö. Sosiaalisessa mediassa ja paikallislehtien mielipidekirjoituksissa painotettiin taas henkilökohtaisempia huolia. Näistä yleisimmät korostivat luonnon väheksyntää ja sen monimuotoisuuden katoa sekä tutun maisemakuvan muokkausta teknologialla. Aikaisempien tutkimusten mukaisesti, kuntalaisten on

helpompi tukea uusia hankkeita niin kauan kuin se ei vaikuta suoranaisesti heidän arkeensa (Peltonen et al., 2024).

YVA asukaskysely osoitti selkeän tarpeen vuorovaikutukselle suunnitteluvaiheessa ja asukkaiden huolien huomioimiselle hankkeen jatkokehityksessä (Heikkinen et al., 2020). Kuntalaisten on vaikeampi kääntää uudet hankkeet ja jatkuva tuulivoimaloiden lisääntyminen omalle kunta-alueellensa positiiviseen valoon, jos kuntalaisten ääntä ei ole kuultu projektin kulun aikana (Peltonen et al.,). Paikallisyhteisön hyväksyttävyyteen vaikuttaa runsaasti kuntalaisten näkemys oikeuden jakamisesta hankkeen suunnitteluvaiheessa.

Useimmat YVA mielipide ja kannanotto dokumenttiin kerätyistä näkemyksistä käsitteli huolta luonnon monimuotoisuuden välinpitämättömyydestä ja liian suppeasta luontoselvityksestä (Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus, 2024). Luonnon monimuotoisuus on yksi isoimmista tukipilareista suomalaisille. Kun koskemattomaan luontoon aletaan rakentaa maisemakuvasta tai äänimaailmasta poikkeavia teknologisia ratkaisuja, se horjuttaa kuntalaisten mielipidettä luonnon rauhasta. Mielipide ja kannanotto dokumenteissa toistettiin temaattisesti toivetta säilyttää kunta-alueen luontoalueet koskemattomina ja uudelleen harkita sijoituspäätös hakkualueille, missä ne eivät vaikuttaisi arkiseen toimintaan luonnossa.

Sosiaalisen median sekä mielipidekirjoitusten perusteella kuntalaisten näkemyksistä oli tulkittavissa negatiivisuutta tuulivoimaloiden runsauteen omassa kunnassaan. Tuulivoimaloiden lisääntyminen eksponentiaalisesti lyhyellä aikavälillä loi kuntalaisille näkemyksen äkillisestä teollistumisesta heille tutulle alueelle. Korkeat, meluisat ja maisemakuvaa muokkaavat teknologiset ratkaisut rikkovat arjen rauhaa kunta-alueella. Kommenttikentät tulvivat muutaman sanan kannanottoja lisääntyvää tuulivoimaa kohtaan: ”ei enempää myllyjä!” (Määttä, 2024). Kommenteista voitiin tulkita, miten Iin kuntalaisilla oli toistuvasti näkemys kannanottojen sivuttamisesta ja heidän ääntensä väheksynnästä.

Kokonaisvaltaisesti mielipiteet ja näkemykset Yli-Olhavan tuulivoimaprojektista olivat negatiivisia. Temaattinen trendi voi osittain johtua inhimillisyydestä, ettei mitään tarvitse sanoa, jos asiasta ollaan samaa mieltä. Kuitenkin suurin osa mielipiteistä otti kantaa Iin kunnan tuulivoimaloiden lisääntymiseen ja niiden vaikutukseen pidemmältä aikaväliltä, joka viittaa pidempiaikaiseen tyytymättömyyteen kunta-alueella.

6 Johtopäätökset

Tämän työn tavoitteena oli tutkia millä keinoin ja kuinka laajasti Iin kuntalaisia otettiin huomioon Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheessa. Tämän lisäksi työ tutki tarkemmin minkälaisia näkemyksiä kuntalaisille muodostui uudesta tuulivoimaprojektista jo tuulivoimarikkaassa kunnassa. Tavoitteen saavuttamiseksi työssä muodostettiin yksi päätutkimuskysymys ja kaksi alakysymystä. Alakysymykset laadittiin tukemaan päätutkimuskysymykseen vastaamista. Tässä kappaleessa tutkimus päätetään ja tutkimuskysymyksiin annetaan vastaukset. Kappaleessa käsitellään myös ajatuksia jatkotutkimusta varten sekä arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta.

6.1 Tulokset

Tässä alaluvussa vastataan tutkimuskysymyksiin yhdistelemällä aikaisempien tutkimusten aineistoa, teorioita sekä työn temaattisen analyysin tuloksia. Ensiksi käsitellään työn alakysymyksiä, koska ne avustavat pääkysymykseen vastaamisessa.

Ensimmäinen alakysymys:

Millainen kokonaiskuva Iin kuntalaisilla on uusista tuulivoimaprojekteistaan ja kestävästä kehityksestä omassa kunnassaan?

Iin kuntalaisten kokonaiskuvaa voidaan tulkita mielipiteiden kirjona, johon vaikuttaa eniten, kuinka laaja-alaisesti uusi tuulivoimala muokkaisi kuntalaisten arkea tai tottumusta omaan lähiympäristöön. Isoimmiksi tekijöiksi muodostui: ympäristövaikutukset, visuaalinen vaikutus sekä taloudelliset hyödyt tai haitat. Kyseiset tekijät ovat yhdenmukaisia aikaisempien tutkimusten mukaisesti. Tunteiden kirjo voitiin ositella kolmeen eri kategoriaan: positiivinen suhtautuminen uusiutuvaa energiaa taloudellisen ja poliittisen hyödyn näkökulmasta, kasvava huoli paikallisvaikutuksista ja kuntalaisten äänten kuulumattomuus sekä negatiiviset tunteet äkillisten muutosten ja luonnon rauhan rikkomisen takia.

Positiiviset näkemykset Iin energiaomavaraisuudesta ja taloudellisesta kasvusta ovat voimistuneet tuulivoimaprojektien lisääntyessä kunta-alueella. Iin kunta on pitkään ollut uusiutuvan energian edelläkävijä, mikä on lisännyt kuntalaisten yhteiskuntapoliittista ja

markkinallista hyväksyntää tuulivoimaa kohtaan. Taloudelliset hyödyt, kuten työllisyyden kasvu, ovat vahvistaneet myönteistä asennetta. Päättäjien ja investoijien visio vihreästä tulevaisuudesta on synnyttänyt kunnassa ylpeyden tunnetta edistyksellisyydestä. Kuitenkin tämä näkökulma korostuu enemmän hallinnollisessa ja liiketoiminnallisessa keskustelussa kuin kuntalaisten arkisessa kokemuksessa.

Huolen kasvaminen kuntalaisten keskuudessa painottuu kunta-alueen ja kuntalaisten äänten välinpitämättömyydestä. Vaikka tuulivoima nähdään periaatteessa myönteisenä kehityksenä, kuntalaisten hyväksyntä horjuu, kun hankkeet tulevat liian lähelle heidän arkiympäristöänsä. Kriittisiä näkemyksiä esiintyy etenkin tuulivoimaloiden määrän nopeasta kasvusta, maisemavaikutuksista, luonnon monimuotoisuuden väheksynnästä ja vuorovaikutuksen puutteesta päätöksenteossa. Kuntalaisten huolena on, että heidän näkemyksiään ei kuulla ajoissa tai ne sivutetaan suunnitteluprosessissa.

Kuntalaisten negatiiviset mielipiteet muodostuvat pääosin, kun tekijät vaikuttavat suoranaisesti kuntalaisten tottumukseen asuinalueestaan aikaisempien tutkimusten mukaisesti (Wilson & Dyke, 2016). Monet kuntalaiset kokevat tuulivoimahankkeiden lisääntymisen aiheuttavan maisemallista ja henkistä kuormitusta. Sosiaalisessa mediassa ja mielipidekirjoituksissa ilmenee pettymys ja turhautuminen siihen, miten omaan lähiympäristöön vaikuttavat muutokset tehdään ilman paikallista hyväksyntää. Teknologisten rakenteiden ilmaantuminen tuttuihin luontokohteisiin koetaan rauhaa rikkovana ja paikallisidentiteettiä horjuttavana asiana. Monien kuntalaisten viestinä on, ettei tuulivoiman lisääminen saisi tapahtua luonnon kustannuksella tai asukkaiden ääntä väheksyen.

Toinen alakysymys:

Millä tavoin kuntalaiset pääsivät osallistumaan Yli-Olhavan tuulivoimaprojektiin?

Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheessa kuntalaisia pyrittiin osallistuttamaan monin tavoin. Enersense Wind Oy sekä Iin kunta järjestivät yleisötilaisuuksia, asukaskyselyn ja muodosti kokonaisvaltaisen mielipidedokumentin asukkaiden kannanotoista viralisiin ympäristövaikutusten arvioinnin lausuntoihin. Vaikka kuntalaisille annettiin mahdollisuus ilmaista huolenaiheet ja mielipiteet hankkeen suunnitteluvaiheessa, monien kuntalaisten mielestä vuorovaikutuksellinen kommunikaatio yrityksen kanssa jäi riittämättömäksi ja hankkeen tiedottaminen liian vähäiseksi.

Työn alakysymykset auttoivat vastaamaan työn pääkysymykseen:

Miten Iin kuntalaisten mielipiteitä ja kannanottoja otettiin huomioon Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluprosessin aikana?

Hyvä kuntalaisten huomiointi isoissa tuulivoimaprojekteissa tarkoittaa paljon enemmän kuin pelkkää tiedottamista. Se edellyttää jatkuvaa vuorovaikutusta, luottamuksen rakentamista sekä aidosti keskustelevaa ilmapiiriä jo suunnitteluvaiheessa. (Windemer, 2022.) Tutkimusten mukaan kuntalaisten näkemykset ja kokemukset vaikuttavat suoraan hankkeiden sosiaaliseen hyväksyttävyyteen, erityisesti silloin, kun hankkeet koskevat heidän arkeaan ja lähiympäristöään (Peltonen et al., 2024). Kuntalaisten huomioon ottaminen merkitsee sitä, että heidän mielipiteitään kuunnellaan, niihin vastataan asianmukaisesti ja hankkeen mahdolliset haitat pyritään aktiivisesti minimoimaan. Ilman tätä vastavuoroista ymmärrystä ja osallistavaa suunnittelua riskinä on, että kuntalaisten suhtautuminen tuulivoimaan ja laajemminkin uusiutuvaan energiaan muuttuu kielteiseksi.

Kokonaisvaltaisesti Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheessa kuntalaisille järjestettiin satunnaiset yleisötilaisuudet, joissa oli mahdollista kerätä lisää informaatiota hankkeen etenemisestä ja avoimesti kertoa mielipiteitä. Ottaen huomioon hankkeen suuruuden Yli-Olhavan alueella, vuorovaikutuksen olisi pitänyt olla huomattavasti aktiivisempaa ja kuntalaisten mielipiteitä olisi pitänyt kerätä tuplasti enemmän. Täten hanke olisi saanut vakaamman pohjan hyväksynnän kannalta ja jatkoprojektien muodostaminen olisi helpompaa.

6.2 Päätelmät ja rajoitukset

Tämä tutkimus tarkasteli, kuinka paljon ja millä tavoin kuntalaisia otettiin huomioon Yli-Olhavan tuulivoimaprojektin suunnitteluvaiheessa. Lisäksi työssä tarkasteltiin tarkemmin kuntalaisten näkemystä kunnassa lisääntyvään tuulivoimaan ja yleisesti uusiutuvaan energiaan. Keskittymällä keskeisiin ja toistuviin teemoihin kuntalaisten mielipidekirjoituksessa ja paikallisuutisten artikkeleissa, työssä selvitettiin laajasti kuntalaisten näkemyksiä kunnan tilanteeseen suomen vihreän energian edelläkävijänä. Tutkimuksen mukaan kuntalaisten näkemykset ja kannanotot otettiin huomioon liian harvakseltaan, jonka seurauksena monille asukkaille jäi näkemys, että heidän mielipiteitään väheksyttiin. Samanaikaisesti kuntalaisilla oli yhdenmukaiset huolenaiheet lisääntyvästä tuulivoimasta ja sen vaikutuksesta koskemattomaan ja arjessa käytettävään luontoon. Kuntalaisille muodostui myös negatiivisia näkemyksiä luonnonkuvan, meluhaittojen sekä karun teknologian asettamisesta tuttuun

ympäristöön. Kokonaisuudessaan tutkimuksessa selvisi, että hankkeen suunnitteluvaiheessa kunnan sekä hanketta johtavan yrityksen olisi pitänyt tavoittaa kuntalaisia laajemmin sekä huomioida arkisia huolenaiheita uudesta tuulivoimaprojektista vakavammin.

Vaikka tämä tutkimus tarjoaa merkittäviä havaintoja kuntalaisten osallistuttamisesta ja kokonaisvaltaisesta sosiaalisesta hyväksynnästä keskitetyllä alueella, tutkimuksessa on tiettyjä rajoituksia, jotka ovat tärkeä tunnistaa. Tutkimus tarkasteli kuntalaisten näkemyksiä Yli-Olhavan tuulivoimaprojektista minimaalisten kannanottojen kautta sekä käytti vain tiettyjä sosiaalisenmedian ja uutisoinnin alustoja. Minimaalinen määrä eri kannanottoja eri alustoilla johtui osittain kuntalaisten päätöksestä kertoa näkemyksensä suoraan virallisilla dokumenteilla YVA selvityksessä.

Tulevaisuuden tutkimuksessa työtä voisi laajentaa tutkiakseen kokonaisvaltaisesti Megatuuli oy:n, myöhemmin Enersense Wind Oy:n, tuulivoimaprojektien onnistumista kuntalaisten osallistumisessa eri kunta-alueilla. Työssä voisi analysoida tarkemmin kuntalaisten näkemystä laajentuvaan tuulivoimaan omassa kunnassaan toteuttamalla asukaskyselyn, jonka perusteella saisi konkreettista dataa kuntalaisten mielipiteistä.

Lähteet

Anisimaa, A., Järvi, M., Käyrä, A., Mähönen, M., Olkoniemi, A., Paakkola, S., Sassi, A., Sievänen, A., Veijola, M. & Tiiro, L. 2001. Tuulivoimalat tulevat muuttamaan koko Iin kunta-alueen maisemaa merkittävästi – päätökset, joita nyt tehdään ovat lopullisia ja vahingot peruuttamattomia. Kaleva.

Haapaniemi, H. 2021. Päätöksenteon monta näkökulmaa. IiSanomat. Nro. 7, s. 3. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/iisanomat-7-2021.pdf

Heikkinen, M., Jänönen, E., Yli-Teevahainen, V. & Översti, K. 2020. Iin Yli-Olhavan tuulivoimahanke – asukaskyselyraportti. Ramboll Finland Oy.

Iin kunta. 2023. Ii tuottaa tuulisähköä 10-kertaa yli tarpeensa ja tuotanto vain kasvaa – Puhtaan energian runsauden uskotaan houkuttelevan suurinvestointeja. Kaleva.

IiSanomat. 2024. Yli-Olhavan tuulivoimapuiston urakoitsijainfot saivat yrittäjät liikkeelle. IiSanomat. Nro. 20, s. 6. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2024/12/iisanomat-20-2024-ja-kuivalainen-2-2024-1.pdf

IiSanomat. 2021a. Yli-Olhavan tuulivoimakaava palautettiin valmisteluun. Nro. 1, s. 6. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/iisanomat-1-2021.pdf

IiSanomat. 2021b. Yli-Olhavan tuulivoimakaava etenee. IiSanomat. Nro. 3, s. 13. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/iisanomat-3-2021.pdf

IiSanomat. 2021c. Yli-Olhavaan 50 voimalan tuulivoimapuisto. IiSanomat. Nro. 22, s. 14. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/Iisa-22-2021-Kuivaniemi-kesa-2021.pdf

IiSanomat. 2020a. ELY pitää vähemmän tuulivoimaloita sisältävää vaihtoehtoa sopivana Yli-Olhavaan. IiSanomat. Nro. 17, s. 6. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/iisanomat-17-2020.pdf

IiSanomat. 2020b. Kunnanhallitus hyväksyi Yli-Olhavan tuulivoimayleiskaavaehdotuksen. IiSanomat. Nro. 22, s. 10. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/iisanomat-22-Olhavan-seutulainen-2020.pdf

Keränen, K. 2021. Tulevaisuus kunnassamme. IiSanomat. Nro. 18, s. 11. Saatavilla: https://www.vkkmedia.fi/wp-content/uploads/2023/09/iisanomat-18-2021.pdf

Krippendorff, K. 2019. Content analysis: an introduction to its methodology. 4. p. SAGE Publications, Inc.

Laaksonen, S. 2021. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja – Sosiaalinen media tutkimusaineistona. Tampere, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 12.4.2025]. Saatavilla: https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/sosiaalinen-media-tutkimusaineistona/

Määttä, E. 2024. Tuulimyllyalueita pitää vähentää kaavasta. Kaleva.

Mäntymaa, E., Pouta, E. & Hiedanpää, J. 2021. Forest owners' interest in participation and their compensation claims in voluntary landscape value trading: The case of wind power parks in Finland. Forest Policy and Economics. Vol. 124, nro. 102382. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 10.3.2025]. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.forpol.2020.102382

Neumann, A. & Yli-Teevahainen, V. 2020. Iin Yli-Olhavan tuulivoimapuiston luontoselvitys. Ramboll Finland Oy.

Peltonen, L., Donner-Amnell, J. & Nokelainen, S. 2024. Tuulivoiman hyväksyttävyyden nykytila ja näkymät Suomessa. Punamusta Oy. Joensuu, Itä-Suomen yliopisto, historia- ja maantieteiden laitos. Nro. 21. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 24.3.2025]. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4931-8

Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne-, ja Ympäristökeskus. 2024. YVA-Selostusvaiheen (täydennys) lausunnot ja mielipiteet.

Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne-, ja Ympäristökeskus. 2019. Yhteysviranomaisen Lausunto Iin Yli-Olhavan Tuulivoimapuiston YVA Suunnitelmasta Sekä Osallistumis- Ja Arviointisuunnitelmasta.

Ramboll Finland Oy. 2020. Yli-Olhavan Tuulivoimapuiston Osayleiskaavaehdotus 30.9.2020 Kaavaselostus. Saatavilla: https://www.ii.fi/sites/ii.fi/files/TIEDOSTOT/ASUMINEN_YMPARISTO/Kaavoitus/Yli_Olhava_OYKEhdotus_selostus_30092020.pdf

Sweco Finland Oy. 2020. Iin strateginen yleiskaavan tuulivoimaselvitys. Iin kunta. Saatavilla: https://www.ii.fi/sites/ii.fi/files/TIEDOSTOT/ASUMINEN_YMPARISTO/Kaavoitus/Liite_8_Tuulivoimaselvitys_1.pdf

Tunturi, T. 2024. Yli-Olhavan jättihanke etenee kohti rakentamisvaihetta – Urakoitsijainfo tulossa marraskuussa. Rantapohja. Saatavilla: https://www.rantapohja.fi/ii/yli-olhavan-jatti-hanke-etenee-kohti-rakentamisvaihetta-urakoitsijainfo-tulossa-marras-kuussa%EF%BF%BC/

Virtanen, V. 2023. Yli-Olhavan tuulivoimahanke – Melumallinnus. Ramboll Finland Oy.

Virtanen, V. 2020. Yli-Olhavan Tuulivoimahanke, Ii Välkeselvitys. Ramboll Finland Oy.

Wang, Y., Adebayo, T., Ai, F., Quddus, A., Umar, M. & Shamansurova, Z. 2023. Can Finland serve as a model for other developed countries? Assessing the significance of energy efficiency, renewable energy, and country risk. Journal of Cleaner Production. Vol. 428, nro. 139306. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 4.4.2025]. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.139306

Wilson, G. & Dyke, S. 2016 Pre- and post-installation community perceptions of wind farm projects: the case of Roskrow Barton (Cornwall, UK). Land Use Policy. Vol. 52, s. 287-296. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 4.4.2025]. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2015.12.008

Windemer, R. 2023. Acceptance should not be assumed. How the dynamics of social acceptance changes over time, impacting onshore wind repowering. Energy Policy. Vol. 173, nro. 113363. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 4.4.2025]. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.enpol.2022.113363

Wüstenhagen, R., Wolsink, M. & Bürer, M. 2007. Social acceptance of renewable energy innovation: An introduction to the concept. Energy Policy. Vol. 35, nro. 5, s. 2683–2691. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 24.3.2025]. Saatavilla: https://doi.org/10.1016/j.enpol.2006.12.001